

Kuulovammaisena kirjastossa ja digituessa

Iida Heinämäki, Asiantuntija
Kuuloliitto ry

Sisältö

- Kuuloliitto ja Digitaidot-toiminta
- Mikä kuulovamma on?
- Induktiosilmukka kuulovammaisen apuna
- Kirjoitustulkkaus kuulovammaisen apuna
- Mitä kuulovamma merkitsee asiakaspalvelussa ja digituessa
- Mitä asioita on hyvä katsoa kuulovammaisen ikäihmisen kanssa puhelimesta
- Saavutettavat etätapaamiset.

Kuuloliitto

- Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan kansalaisjärjestö, jonka päämääränä on kuulovammaisille esteetön ja saavutettava yhteiskunta.
- Reilu 14 000 jäsentä, 75 kuuloyhdistystä ja 29 työntekijää.
- Toimintamme on suunnattu kaikenikäisille.
- Järjestämme kuulokursseja, webinaareja, tapahtumia, lasten ja nuorten leirejä sekä vertaistapaamisia ja –viikonloppuja.

Kuuloliiton digitaidot-toiminta

Taustalla Stea:n rahoittama kehittämishanke Digitaidot-hanke

- 2019-2023 -> pysyvä rahoitus
- Digitaidot-peli

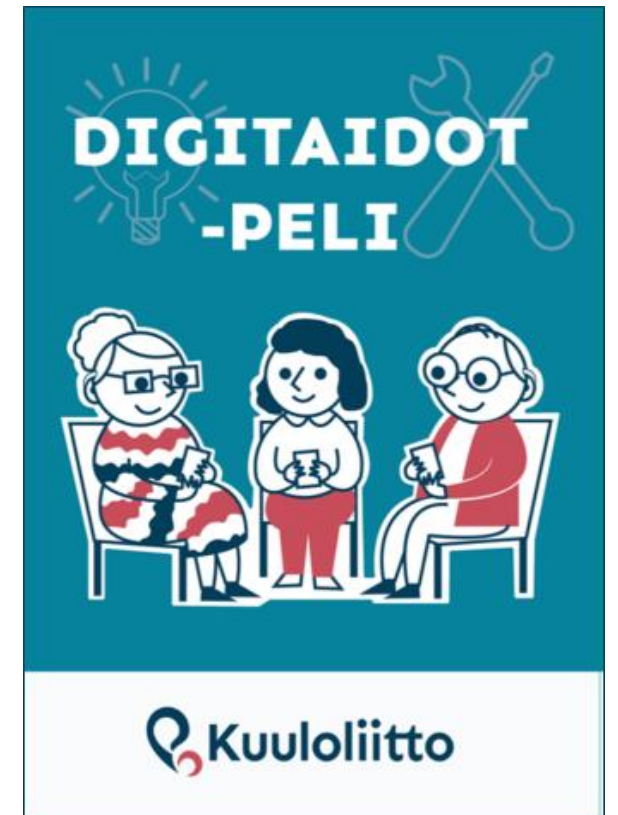
Kohderyhmänä kuulovammaiset ikäihmiset

- Digiosallisuuden vahvistaminen
- Tiedon jakaminen tarjolla olevasta digituesta
- Kuuloliiton jäsenyhdistysten tukeminen
- Digituen saavutettavuuden edistäminen

Digitaidot-peli

- Digitaidot-peli on yhteisöllinen oppimismenetelmä.
- Tavoitteena on vahvistaa pelaajien sisäistä motivaatiota opiskella digitaitoja sekä perehtyä älylaitteiden käyttölogiikkaan.
- Peli sisältää 75 tehtävä- ja 64- totuus-korttia, jotka kuvaavat arjen erilaisia tilanteita.
- Yleishyödylliset toimijat voivat tilata painetun version pelistä maksutta: iida.heinamaki@kuuloliitto.fi
- Lisätietoa: <https://www.kuuloliitto.fi/digitaidot-peli/>

**Ota puhelimesi esiin tai avaa hakuselaimesi uusi
ikkuna: [menti.com](https://www.menti.com)**

Ja kirjoita hakukenttään koodi 6639 9970

Kuulo on kykyä havainnoida ääntä.

- Kuulolla on monta tehtävää, mutta ennen kaikkea se on kommunikaatioaisti.

Mikä kuulovamma on?

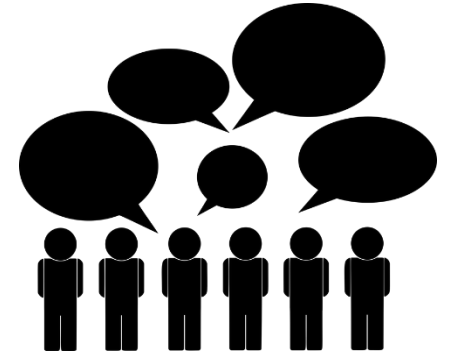
- Kuulovamma on yleinen aistivamma:
 - Yli 800 000 suomalaisella on jonkinasteinen kuulonalenema
 - Yli 65-vuotiaista joka kolmannella
 - Yli 75-vuotiaista yli puolella
 - Viittomakielisiä n. 5000
- Voi johtua esimerkiksi välikorvantulehduksesta, korvan meluvammasta tai ikääntymisestä.

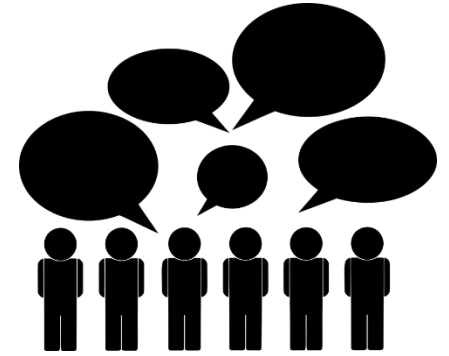
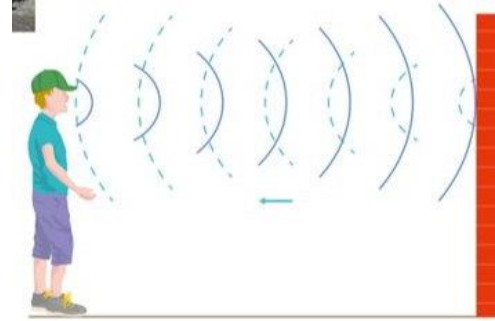

Kuuleminen kuulokojeen avulla

Kuulovamma on usein ns. näkymätön vamma

Kuulovamma on usein näkymätön myös kuulovammaiselle itselleen.

Etenkin ikäkuulo etenee hiljalleen. Usein läheiset havaitsevat kuulon alenemisen ensimmäisenä.

**Kuulovamma ei ole ymmärtämisen ongelma,
vaan viestin välittymiseen liittyvä haaste.**

Kuuntelu vaatii erityistä keskittymistä ja tarkkaavaisuutta.

Kuulovammaa usein peitellään ja hävetään.

Kuulokojeet ja apuvälineet

- Kuulovammaiselle tärkeä henkilökohtainen apuväline
- Kuulokojeita on erilaisia: kojemalli valitaan yksilöllisesti
- Auttaa ja helpottaa vuorovaikutusta ja osallistumista
- Kuulokoje ei tee käyttäjästä normaalikuuloista – **se auttaa selviytymään.**

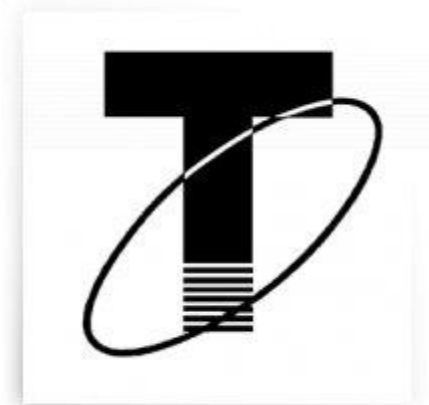

Induktiosilmukka kuulovammaisen apuna

- Hyvät kuunteluolosuhteet ovat kommunikoinnin perusedellytys
- Induktiosilmukka siirtää mikrofoniin puhutun äänen sähkömagneettisen kentän välityksellä langattomasti kuulokojeeseen.
- Induktiosilmukkaa kuunnellaan kuulokojeen T-ohjelmalla
- Induktiosilmukka voi olla:
 - - Kiinteä, suuren tilan kattava
 - - Kannettava, salkkuun pakattu järjestelmä
 - - Pienoissilmukka esim. palvelutiskeillä
 - - Pieni yhden hengen käyttöön tarkoitettu silmukka.

Induktiosilmukka kuulovammaisen apuna

- Hyvät kuunteluolosuhteet ovat kommunikoinnin perusedellytys
- Silmukan omaavat julkiset tilat on merkitty T- tai korva-symbolilla.
- Silmukoita voi löytyä esim. kirkoista, isoista auditorioista, luentosaleista, palvelupisteistä
- Puhelin voidaan kytkeä induktiosilmukkaan, jolloin puhelimen ääni kulkeutuu suoraan kuulokojeeseen
- Silmukkaa käyttäessä eivät muut häiriöäänet häiritse kuuntelua
- Tilassa olevat taustahälyt tai -äänet eivät häiritse puhetta

Kirjoitustulkkaus kuulovammaisen apuna

- Kirjoitustulkkauksessa tulkki kirjoittaa tietokoneella tilaisuudessa puhuttavat asiat luettavaan muotoon: tekstiksi
- Tulkkaus tulee aina viiveellä
- Tulkkaukseen kuvaillaan myös erilaisia ympäristön ääniä, kuten puhelimen soiminen, ovenkoputus jne
- Tulkkauksessa syntyvä materiaali hävitetään tulkkauksen päätyttyä
- Tulkki toimii viestin välittäjänä – ei puutu käsiteltävään asiaan. Hänellä on vaitiolovelvollisuus.

KIRJOITUSTULKKAUS

Asiakaspalvelussa ja digituessa tärkeä osa opastusta tapahtuu puhutun kommunikation kautta.

**Viesxin on tuxtava mahxollisimman häiriöttömäxi, jo
xxa sen ymmärxää.**

**Xun Xuuxov@mmaisexxa on Kuu#os@ h@iriOta xu
uxemisesx@ #oi xuxxa xahdoxontx#.**

**Jos huomio kiinnitetään ensisijaisesti kuulemisen
ymmärtämiseen, oppiminen vaikeutuu.**

**Jos emme tee mukautuksia,
kuulovammaisen henkilön oppimisen
edellytykset vaikeutuvat.**

**Selkeä puhe ja hyvät kuunteluolosuhteet
tukevat kaikkia. Kuulovammaiselle nämä
ovat olennaisia.**

**Monikanavaisuus tukee viestin
vastaanottamista.**

Miten luot hyvät kuunteluolosuhteet oppimiselle?

- Usein tila, jossa sinulla on **hyvä ja rauhallinen** olla, toimii muillekin
- Rauhallinen opastusympäristö vahvistaa myös luottamuksen rakentumista.

Miten luot rauhallisen opastusympäristön?

- Minimoi taustamelu: sulje huoneen ovi ja sammuta tarpeettomat laitteet ja sovellukset
- Tilat, joissa ei kaikua tai läpikulkua
- Jos voit vaikuttaa tilan valintaan, suosi ympäristöjä, joissa ei ole kaikua
- Etsi tarvittaessa rauhallinen tila tai nurkka.

Opastuksen puitteet

- Kiinnitä huomiota myös valaistukseen:
- Kohdista valo kasvoihin
- Hyvä valaistus helpottaa suun liikkeiden seuraamista.

Huolehdi näköyhteydestä

- Etätapaamisessa katso kameraan
- Varmista, että huuliosi näkyy
- Ryhmätilanteessa asettele tila niin, että kaikilla on näköyhteys
- Anna digituen saajan valita sopiva paikka itselleen, josta hän voi seurata opastusta

Sitoudu käyttämään apuvälineitä

- Jos käytössäsi on induktiosilmukka, äänenvahvistus tai muu apuväline, sitoudu sen käyttöön
- Yksi puhuu kerrallaan
- Jos tilassa on induktiosilmukka, kytke se päälle ja pyydä osallistujia laittamaan kuulokoje T-asentoon

Panosta selkeään kommunikatioon

- Puhu rauhallisesti, selkeästi ja normaalilla äänenvoimakkuudella
- Kohdenna puheesi suoraan osallistujille
- Jos tilassa on mikrofoni - Käytä mikrofonia
- Pidä mikrofonia siten, että myös huuliosi näkyy. Huolehdi, että myös muiden osallistujien kysymykset kuuluvat muille.

OHJE

 Kuuloliitto ry

Kun keskustelukumppani ei kuule

Kiinnitä keskustelukumppanisi huomio ennen kuin alat puhua.

Puhu rauhallisesti ja selkeästi.

Huolehdi, että kasvosi ja suun liikkeesi näkyvät.

Ota huomioon, että taustahäly vaikeuttaa kuulemista.

Huolehdi, että ryhmätilanteissa yksi puhuu kerrallaan.

Selvennä asiasi tarvittaessa ja oikaise väärinkäsitykset heti.

LISÄTIETOJA: kuuloliitto.fi

Panosta selkeään kommunikaatioon

- Kirjoita keskeiset asiat ylös, kuten kellonajat, osoitteet, päivämäärät
- Käytä tuttuja termejä
- Havainnoi näyttämällä esimerkkiä

Opastustilanteessa voi olla myös tulkki

- Puhu riittävän rauhallisesti, jotta tulkki ehtii tulkata viestin
- Älä puhu ja näytä samaan aikaan; kerro ensin ja näytä sitten
- Varaa tila mahdolliselle kirjoitustulkille tai viittomakielen tulkille. Kirjoitustulkkia varten varaa pöytä, kaksi tuolia ja tarvittaessa siirrettävä valkokangas.

Mikä on olennaista kuulovammaiselle asiakkaallesi digituessa?

- Soittoäänen säätäminen sopivaksi tai värinän kytkeminen päälle
- Kaiuttimen käyttö puhelimessa
- Tekstitysten päälle kytkeminen esim. Yle areena
- Puheentunnistussovellukset: Live Transcribe
- Applen älylaitteet: Käyttöapu

OSALLISTUMINEN ETÄTAPAAMISEEN VOI OLLA TÄLLAISTA:

...TAI TÄLLAISTA:

KUULOVAIMMAISENA DIGITUESSA

Kiitos!

iida.heinamaki@kuuloliitto.fi
puh. 0400 802 667